

Forfatter: Bang, Herman Joachim

Titel: BREV TIL: Nansen, Peter FRA: Bang, Herman Joachim (1886-01-10)

Citation: Bang, Herman Joachim: "BREV TIL: Nansen, Peter FRA: Bang, Herman Joachim (1886-01-10)", i *Herman Bangs Vandreaar - fortalt i breve til Peter Nansen*, Henrik Koppels Forlag, s. 165. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002301769-000-shoot-L0023017690000033.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Herman Bangs Vandreaar - fortalt i breve til Peter Nansen

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

[Berlin] Søndag [10/1 1886].

Allerede længst, min Ven, vilde jeg have skrevet dig til — hvis jeg ikke havde været syg — ligget i Sengen — haft Feber o.s.v., alting kun, fordi jeg har været ret inderlig »syg til Sjælen«. Og i saadanne Tilfælde kan en Samtale med dig hjælpe — naar din Ro, der overfor mig tit bliver til Mildhed, virker paa mig — mine Breve, selv til dig, bliver bare affekterte og dumme. Der er en Bismag ved mine Breve, som mit Liv ikke mere har, noget vist, som gør et uægte Indtryk og smerter mig selv.

Men naar vi ikke kan tale sammen.

Jeg har i Aar og Dag ikke været saa nervøs. Det mindste ophidser mig, smerter mig fysisk. Fuldkommen Ro og Frihed for Arbeide — blot i en Maaned — na' det er jo udelukket af sig selv. Vær under disse Omstændigheder ikke vred over, at jeg ikke skriver til »Politiken«, s. 166og at hvad jeg har skrevet, har været maadeligt — jeg vil vel igen komme en train. Den fuldkomne Ensomhed har momentant slaaet mig til Jorden. Man maa elske sig selv meget høit for, naar man staar fuldstændig ene, aldrig at opgive Arbeidet som noget i Grunden saare ligegyldigt.

Jeg har i fem Dage ikke været udenfor min Dør. Det er meget koldt, og jeg lider under Kulden. Da er Dagene ret lange — selv om man er sammen med Geheimeraad Goethe, hvem jeg læser i denne Tid. Man maa jo søge at forstaa de Mennesker, man lever mellem — eller rettere sagt — i hvis Land man lever.

Forleden kom en fin Herre herind i Stuen og viste mig et Politiskilt. Han sagde: De ved jo, Berlin er i den lille Beleiringstilstand? — hvorom jeg ikke havde Begreb. — De er altsaa ikke Politiker? — Nei — ikke synderlig — Men De skriver dog? — Ja — om Theater ... Hvorpaa Manden gik med sin lille Beleiringstilstand.

Jeg gaar undertiden i Theatret for at konstatere for mig selv, at intet Publikum i Verden er dumt og barnagtigt som det Berlinske. Theatret s. 167her har ikke mere Lighed med Livet, end en Dukkestue har med Verden — og troskyldig og bæstisk sidder dette Folk, som har beseiret Europa, og griner ad Dumheder, som i København Galleriet vilde udhysse. Man maa i et Land, hvor Kunst staar saa lavt, være en Ibsen for ikke at staa Fare for at nedstemme Fordringerne til sig selv. Her er det middelmaadige af En af os det udmærkede. Jeg tror, Bjørnson kan takke Tysklands Ophold[et] for en Del af sin Decadence. Vel maa jeg vogte mig for ikke at synke, men holde Kludene sammen, saa jeg kan stige. Men her er slet ingen Maalestok — thi alt er det middelslette, og dette middelslette roses. En ung Mand sagde til mig: Vi har ingen Literatur, og vi faar ingen, før et Geni bygger et Slot, efter hvilket vi kan maale vore Huse — eller saadan noget sagde han virkelig — skønt du altid siger, at jeg laver Replikkerne.

Den eneste Glæde, jeg her har, er en Gang at se Josef Kainz spille. Han er et Geni og det eneste. Det er altid en Lykke at se en ung naa saa høit og rive vore dybeste Tanker ud af vor Sjæl og give os dem igen i Skønhed. En saadan Kunstner forstørrer os — han bygger s. 168vore egne smaa Skæbner høiere, og for nogle Øieblikke tror vi, det er os, vi ser i hans Kunsts Speil. Det er ikke os, min Ven — det er ham. Vi er forblevet de smaa — det var kun ham, som er den større. Jeg har følt dette hos Rossi, Ristori, Sarah og Lindberg. Men mest vel hos Kainz, som er os saa nær i Aar.

Kun Samtidigheden skaber den fælles »Takt«, hvori vore Følelsers Musik spilles.

Udenfor Theatret har jeg aldrig set Manden. Han skal være ganske ualmindelig sær og læser altid — den Tid, han ikke lader sig fotografere.

Damerne her er vidunderlig forfærdelige. De forstaa ikke at gaa, de ser snærpede ud og snører sig som Misfostre. Det er Dyden indbunden i Dumstolthed. Berlinerne siger om saadan et snøret og snærpet Kreatur: »Na' — nicht wahr — ein strammes Mädchen« —? Et smukt Ord om en smuk Ting. Fruentimmerne er tykke, trimlende og med uhyre Munde, som næppe viger tilbage for noget. Intetsteds, antager jeg, er Frækheden større, Sminken plumpere besørget, Lasten saa forladt af Gratierne. — — —

Sig Immanuel, at jeg tænker saa tit paa ham, s. 169men jeg vil ikke skrive, saalænge dette skrækkelige Humør varer — thi jeg skal ikke fordærve Ungdommen med at sige »weltemüde« Ting paa en dum Maade.

Lev vel. Hils Fru Ottesen.

Din Herman.